

Diplomová práce Dany Skálové

**Aktivní slovní zásoba vztahující se k vnímání těles
u dětí ve věku 5 – 6 let**

Posudek oponentky: PhDr. Aleny Šarounové, CSc. z MFF UK Praha

Práce Dany Skálové mne zaujala svým tématem i pečlivostí zpracování. Právě toto téma je v současné době (bohužel) vysoce aktuální, protože slovní zásoba dětí se nápadně zužuje a deformuje a rovněž jejich schopnost vytvářet plnohodnotné věty klesá. Je to dáno nedostatkem přímých rozhovorů s dětmi v rodinách, dále v podstatě „nečeským ozvučením“ dětských pořadů v televizi, vlivem užívání „sms“ a jiných zkratkových zpráv – a v neposlední řadě ve škole přemírou užívání pracovních sešitů, v nichž jsou často formulace odpovědí „předkousány“ a děti tedy nejsou nuceny formulovat své myšlenky samostatně. Spisovná řeč se z dětského světa postupně vytrácí (a v podstatě mizí i ze školních tříd, protože málokterý učitel ji užívá soustavně).

Slovní zásoba vztahující se k popisu prostorových těles je jednou z bran, které nám otvírají cestu k pochopení dětského „vidění“ světa kolem sebe. Práce se soustředila na „popis tvarů“, které děti vnímaly zrakem. Práce autorky je úctyhodná a její výsledky zajímavé. Pokud by to bylo možné, přimlouvala bych se ještě o zadání další podobné práce zabývající se sledováním dětské slovní zásoby při činnostech (vytvoření, použití, manipulace) s tvary. To je ovšem velmi rozsáhlé téma, které autorka nemohla (a ani neměla) zpracovávat. Vzhledem k tomu, že na počátku našeho poznávání prostoru a objektů v něm stojí hmat, manipulace se vším dostupným, skládání, rozbíjení a tvorba předmětů, mohly by výsledky přispět ke zvýšené pozornosti k výběru hraček (méně obrazovek a techniky, více stavebnic, papíru a plastických materiálů) a zejména častější rozmluvě dospělých (nejen učitelů MŠ, ale snad i rodičů) s dětmi při „práci“ s nimi.

Teoretická část práce celkem výstižně shrnuje názory na danou problematiku a popisuje vše potřebné k plánování i provedení experimentu. Potěšilo mne, že se autorka věnovala při přípravě i tvarové psychologii, Vygotskému a Piagetovi. Výklad je srozumitelný, jen se str. 25 mám problém (1.2.4.1.). Nemohu souhlasit s tím, že „přímka je primitivní rys“ (to ovšem netvrdí autorka práce, ale Biedermann). Naopak! Pro dítě je důležité to, co vidí, co má v zorném poli – a pojem přímky (v dnešním smyslu) nebyl zcela vlastní ani starořeckým matematikům. I křivky mohou jako celek vystupovat v roli primitivních rysů pouze pokud se „často, opakovaně vejdou“ do zrakového pole dítěte (např. kružnice, ovál apod.).

Vlastní příprava experimentu popsaná v metodologické části textu svědčí o důkladném naplánování práce i jejím důsledným plněním. Možná by šel zúžit výběr těles užívaných v experimentu, aby celé vyhodnocování nebylo tak náročné na čas, ale jeho šíře rozhodně není práci na škodu. Se způsobem provedení experimentu, vyhodnocením získaných dat i jejich interpretací zcela souhlasím.

Diplomová práce je psána kultivovaným jazykem. Pouze čárky ve větách občas nejsou na správných místech a našla jsem několik překlepů či vymazaných částí vět. Tyto drobnosti je snadné před zveřejněním práce na síti odstranit (jejich přehled dávám autorce přímo). Uspořádání textu i tabulek a obrázků prokazuje výtvarnou úroveň. Pohyblivá „záložka“ se soupisem všech těles, jejich obrázků i zkratk, pod kterými vystupují v textu, svědčí o snaze autorky zpříjemnit čtenářům studium jejího textu. A práci považuji skutečně za vhodný materiál pro další studium učitelů mateřských škol (a nějaký stručnější výtah z něho i pro učitele na 1. stupni ZŠ).

Závěr:

Práce je velmi pěkná a užitečná, s potěšením ji doporučuji uznat za diplomovou práci pro obor „pedagogika předškolního věku“

A hodnotit ji stupněm

Výborně

Praha, 20.12.2010

Alena Šarounová